
Sishchuk L. Invalidation of decisions of the general meeting of participants of LLC

The article considers the grounds for invalidating the decisions of the general meeting of participants of the limited liability company. It is determined that the normative regulation of the concept, grounds for invalidity and legal consequences of invalidity of the decision of the general meeting of participants of the LLC is absent. Based on the analysis of case law, it is established that the decision of the general meeting of participants of the LLC is an act of non-normative nature (act of individual action) aimed at the occurrence of legal consequences for participants in corporate relations, therefore, such decisions are neither unilateral transactions nor agreements.

The general and unconditional grounds for recognizing the decisions of the general meeting of participants of the LLC as invalid are considered. It is established that in order to satisfy the claim of the participant of the LLC to declare the decision of the general meeting invalid, it is necessary to establish the fact of violation of corporate rights and interests of the participant and clarify compliance with the procedure for convening and holding general meetings.

Based on the analysis of the norms of the Law of Ukraine «On Limited and Additional Liability Companies» it is determined that the unconditional grounds for recognizing the decisions of the general meeting of participants of the LLC as invalid are: 1) making decisions of the general meeting in the absence of an adequate number of votes of the company's participants who have the right to vote on relevant issues (Part 2 of Article 34); 2) making decisions of the general meeting of participants of the company by polling on those issues on which the law or the statute prohibits to make decisions in this way (Article 36); 3) decision-making by the general meeting on issues not included in the agenda, for consideration of which the consent of all participants of the company was not obtained, who should have unanimously agreed to consider such issues (Part 5 of Article 33); 4) the absence of the minutes of the general meeting of participants of the LLC, signed by the chairman of the meeting or another person authorized by the meeting (Part 4 of Article 33). However, there are no court generalizations on the above grounds for recognizing the decisions of the general meeting of participants of the LLC as invalid.

Key words: general meeting of participants, corporate rights, right to participate, grounds for invalidity, corporate disputes.

Стасів А.П.

ІННОВАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

УДК 347.4

Постановка проблеми. Інновації та відносини, які виникають, змінюються і припиняються щодо них пронизують станом

на сьогодні чи не кожному сфері суспільного життя. Будучи проявом і результатом технологічного прогресу, володіючи складною правовою природою, яка включає і приватно і публічно-правову компоненти, інновації та відносини з приводу них регулюються за допомогою класичних цивільно-правових конструкцій, як-от: договір та юридична особа. Стосовно договору, то диспозитивність договірного регулювання, заснована на свободі договору, можливості використання непоіменованих договорів, визначає універсальність останнього як регулятора інноваційних відносин. Приватноправова природа договору у такій площині є його сталою константою. Стосовно ж об'єкта правовідносин, останній може визначати окремі особливі ознаки застосовуваних договорів. При чому, вплив об'єкта правовідносин може проявлятися у видових характеристиках тих договірних механізмів, які застосовуються. Саме правовий аналіз поняття інновацій, їх правових характеристик є тією належною базою, яка дозволить виявити алгоритми впливу останніх на правові якості договору як регулятора інноваційних відносин. В силу наведених аргументів актуальність обраної теми є беззаперечною і такою, яка буде використовуватися і теорії і в практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання нашого дослідження розкриваються у наукових напрацюваннях спеціалістів цивільного права, зокрема: Ю.Є. Атаманова, О.Б. Андрейцева, І.В. Бейцун, О.А. Беляневич, С.М. Бервено, О.Є. Блажівська, В.І. Борисова, В.А. Васильєва, М.К. Галянтич, В.О. Джуринський, О.В. Дзера, І.А. Діковська, Ю.А. Дмитрієва, А.С. Довгерт, М.М. Дякович, І.В. Жилінкова, А.В. Зеліско, О.Р. Кібенко, В.М. Коссак, В.М. Кравчук, Н.С. Кузнецова, І.М. Кучеренко, В.В. Луць, Р.А. Майданик, В.С. Мілаш, О.А. Підпригора, С.О. Погрібний, Б.М. Поляков, Ю.Ю. Симонян, І.В. Спасибо-Фатєєва, Р.О. Стефанчук, Є.О. Харитонов, В.І. Цікало, Я.М. Шевченко, О.С. Шеремет, Р.Б. Шишка, Г.В. Юровська, Ю.М. Юркевич та ін. Окремі аспекти нашого дослідження знаходяться в межах господарських досліджень і розглядалися у працях представників науки господарського права, зокрема, В.С. Мілаш, О.Е. Сімсон, О.А. Беляневич, В.В. Кафарського та інших. Попри вказану по-

пулярність інновацій для наукового аналізу, ця тема зберігає свою актуальність в силу притаманної для цієї сфери динамічності розвитку.

Метою дослідження є аналіз інновацій як об'єктів правовідносин, виявлення їх кваліфікуючих правових ознак, співвідношення їх із поняттям об'єкта права інтелектуальної власності. Виявлення кваліфікуючих правових ознак інновацій є пріоритетним для розкриття природи договорів щодо них, оскільки інновації впливають на характеристики цих договорів.

Виклад основного матеріалу. Теоретико-правова доктрина розуміння об'єкта правовідносин та об'єкта договору. У теорії цивілістики напрацьовано кілька концептуальних підходів щодо розуміння об'єкта правовідносин. Поміж них, у найбільш загальному вигляді можна виокремити моністичну та плюралістичну концепції. З етимологічної позиції моністичні концепції ґрунтуються на трактування об'єкта правовідносин в якості одиничного цілісного правового явища. Однак у межах моно підходів до трактування об'єктів правовідносин безумовної єдності також немає. Зокрема, якщо проаналізувати наукові праці учених з цього приводу, то можемо дійти висновку, що поміж них є розуміння такого єдиного об'єкта як дії і як речі. В одному випадку – це поведінка, в іншому – матеріальна річ об'єктивної дійсності. Щодо першого підходу, за яким об'єкт трактується як дія, варто, в першу чергу, згадати напрацювання О.С. Йоффе. Учений зазначав, що об'єктом правовідношення є дія (поведінка) зобов'язаної особи і чітко відмежовував її від змісту правовідношення, яке розумів як здійснення учасниками правовідношення прав та обов'язків. Згідно із роздумами ученого О. С. Йоффе, виключно діяльність людини, тобто людська поведінка, яка проявляється в діях або бездіяльності, є реакцією впливу права на суспільні відносини [1, с. 84]. Тут варто безперечно погодитися із висновком Ю. Ходико, що в основі моністичної теорії «поведінки» (об'єкта дії) знаходиться фактор розмежуванні змісту правовідношення, який проявляється у комплексі прав та обов'язків, та об'єкта як поведінки зобов'язаної особи [2, с. 52]. У межах моністичних підходів щодо трактування об'єкта також варто приділити увагу трак-

тування останнього є речі, як об'єкта матеріального світу щодо якого виникають, змінюються та припиняються цивільні права та обов'язки. Прибічники такого розуміння об'єкта, на протигагу попередньому, не розмежовують поведінку учасників відносин і їх права і обов'язки як зміст правовідносин. З їх позиції це є тожні явища – поведінка учасників відносин є, по суті, їх правами і обов'язками і відображає зміст правовідносин. А от об'єктом їх є речі. Р. Й. Халфіна зазначає, річ як об'єкт правовідносин це є реальна річ матеріального світу, яка має об'єктивовано виражену форму [3, с. 214]. Відповідно, виникало питання щодо відносин, для яких нехарактерною була наявність речі як такої, щодо якої ці відносини виникали, змінювалися і припинялися. С.М. Братусь з цього приводу зазначав на наявності, так званих, безоб'єктних відносин [4, с. 14]. У цьому плані доречним видається приєднати до наукової позиції про дискусійність тверджень про наявність таких відносин. Адже об'єкт, як той фактор, який визначає запуск відносин в дію, спричиняє їх виникнення, зміну чи припинення, є для них іманентно характерним. Проектування ж цих класичних концепцій трактування об'єкта правовідносин на сучасні реалії спонукає до висновку про наявність і значне поступове поширення відносин, об'єктом яких не є реально існуючі речі, як об'єкти матеріального світу. В епоху цифрових технологій, тотальної диджиталізації, максималізації поширення так званого «безтілесного майна» концепція трактування об'єкта правовідносин як речі – як об'єкта матеріального світу із обов'язковою об'єктивованою формою не відповідає потребам сучасної практики. У цьому плані більш компромісною видається концепція допустимості існування відносин, у яких об'єктом є дія, а предметом – річ. Зокрема, таку позицію аргументував у своїх працях Д.М. Генкін. Визнаючи об'єктом дію, учений вказував, що предмет правовідношення становлять речі, продукти духовної творчості, а також сама дія як така [5, с. 14].

На основі викладеного можна стверджувати, що моно-концепції в сучасних умовах розвитку суспільних відносин відзначаються складністю абсолютного застосування у прикладній площині. Вказане пов'язане, як уже зазначалося нами вище, як

різнобічністю розвитку суспільних відносин, бумом цифрових технологій, тотального поширення безтілесного майна у сфері цивілістичних відносин.

Аналіз ст. 177 ЦК України дозволяє також прослідкувати домінуючу позицію у сучасній цивілістиці щодо розуміння об'єкта цивільних правовідносин – через майнове чи немайнове благо. Такі блага можуть набувати різноманітних форм, що органічно узгоджується із плюралістичним підходом щодо їх переліку. Дійсно, об'єктами правовідносин може бути не лише уречевлений об'єкт, але й майнові права, так звані цифрові активи, цілий ряд немайнових благ, як-от: інформація, результати інтелектуальної діяльності за умови їх охороноздатності тощо. Як справедливо зазначає С.С. Алексєєв, прагнення задовольнити певні потреби є мотивацією для суб'єктів правовідносин вступити до суспільних відносин, врегульованих нормами законодавства. потреби ж учасників правовідносин задовільняються якраз за рахунок поняття блага. Останнє є ціллю, метою, задля реалізації якої особа стає учасником правовідношення [6, с. 395].

Поняття інновацій у спеціальному законодавстві. Розкриття будь-якого правового поняття доцільно проводити, у першу чергу, з позиції законодавчого аналізу, а лише потім наукового. Такий шлях виправданий, адже законодавча норма не в змозі вмістити усі ознаки правового поняття, оскільки будь-яка дефініція відповідно до вимог юридичної техніки будується стисло і лаконічно, щоб не перенавантажувати норму зайвими текстуальними зворотами і не ускладнювати її праворозуміння та правозастосування. І лише доктринальне тлумачення поняття дозволяє виокремлювати та встановлювати особливості правозастосування досліджуваного поняття в конкретних правових ситуаціях.

Розглядаючи законодавчу дефініцію інновацій, первинно, потрібно звертатися до спеціального нормативного акта – Закону України «Про інноваційну діяльність», згідно із положеннями ст. 1 якого інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліп-

шують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. Виходячи із законодавчого визначення, можна виокремити такі їх ознаки:

1) Максимально широкий підхід законодавця щодо безпосередньо об'єктного переліку: технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення. У Законі використовуються такі терміни: технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення. Відповідно до словника іншомовних слів технологія (англ. technology від давньогр. τέχνη — уміння і λόγος — думка): 1. Сукупність знань, відомостей про послідовність окремих виробничих операцій у процесі виробництва чого-небудь. 2. Сукупність способів обробки або переробки матеріалів, виготовлення виробів, проведення різних виробничих операцій тощо. 3. розм. застосування наукових знань для вирішення практичних завдань. З позиції змістової технологія, як видається, охоплюється поняттям інноваційного продукту, яке надається у ст.1 цього ж Закону - результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, встановленим цим Законом.

Інноваційна продукція - нові конкурентоздатні товари чи послуги, що відповідають вимогам, встановленим цим Законом. По-перше, означений Закон насправді не містить чітких вимог щодо того, які саме об'єкти набувають ознак інновацій. Відповідно, можна зробити висновок про невичерпність таких об'єктів та включення конкретних із них до інновацій в силу оцінки кожного конкретного випадку створення чогось нового чи удосконалення чогось у виробничій чи соціальній сфері. По-друге, як бачимо, Закон у своїх дефініціях суперечить сам собі, оскільки у визначенні інновацій вживається окремо поняття продукції і послуг. І, водночас, у тій же статті поняття продукції включає в себе послуги. Видається, що саме останній підхід є більш обґрунтований, оскільки товари та послуги дійсно охоплюються поняттям продукції як такої, яка є оборотоздатною і споживається учасниками суспільних відносин у процесі надання (у випадку послуги) або ж споживається після відчуження набувачем (у випадку товару).

Стосовно організаційно-технічних рішень, то якщо проаналізувати наведене вище визначення технології, то можемо зробити висновок, що усі три можливі площини трактування технології, по суті, є тотожними діям, що є організаційно-технічними рішеннями, оскільки проявляються у певних знаннях щодо послідовності здійснення окремих операцій чи можливих шляхах застосування якихось нових знань на практиці. Таким чином, термінологічно поняття «технологія» та «організаційно-технічне рішення» накладаються один на одного.

Сама новітність чи удосконаленість суті інновації викликає роздуми щодо доцільності включення у їх поняття і самого інноваційного продукту і, водночас, тієї продукції, яка виробляється внаслідок застосування інновації. Видається, що інновація має мати технологічний характер, а не проявлятися у товарах та послугах, які виробляються за допомогою певних технологічних новацій. Продукція може бути одним із проявів інновацій, якщо вона безпосередньо володіє якимось новими або ж удосконаленими якостями. Таким чином, законодавче визначення інновацій вимагає суттєвого перегляду з приводу тих понять, які використовуються для їх означення.

Таким чином, якщо виходити із законодавчого підходу щодо визначення інновацій, то до їх складу варто включати: - нові/удосконалені технології (які включають організаційно-технічні рішення щодо способів виробничих процесів, їх послідовності, застосування нових знань для здійснення виробничого процесу); - продукція із новими/удосконаленими якостями та властивостями – товари та послуги.

2) Новизна, яка відповідно до положень Закону трактується надзвичайно широко, так як передбачає не лише новоствореність, але й просто удосконаленість існуючих об'єктів. Варто зазначити на те, що рівень удосконалених, насправді, має досить абстрактне наповнення, так як відсутні, фактично, вимоги щодо нього. У науковій літературі термін «інновації» достатньо часто замінюють терміном «нововведення». Наприклад, В.А. Євтушевський взагалі зазначає на відмінності понять інновацій та нововведень, так як інновації, на його думку, мають комерційний ефект. Без-

умовно, що комерційний ефект є притаманним для інновацій, однак, виходячи із положень Закону України «Про інноваційну діяльність», не виключається можливість використання інновацій і в суто соціальній сфері, тобто некомерційній. Відповідно, ознака комерційного ефекту не в змозі розмежувати чітко поняття нововведення та інновації як позиції теоретичного аналізу, так і з позиції прикладного застосування інновацій. З праць Л.Л. Антонюк можна зробити висновок, що нововведення є різновидом інновації, так як є якісно відмінним від попередньо існуючої технології [7, с. 110].

3) Ознака конкурентоздатності інновацій, яка має адміністративний, комерційний чи інший характер, визначає універсальність таких об'єктів і можливість застосовуваності їх у будь-якій сфері суспільних відносин, як комерційній, так і некомерційній. Безумовно, що перманентно для інновацій характерною є комерціалізація, однак зміст цієї характеристики варто розуміти в широкому її значенні. Адже ідеться не лише про застосовуваність у сфері комерції, а й про здешевлення виробництва або ж поліпшення якостей продукції, що виробляється. У такому разі зазначена комерціалізація має не лише економічний, але і соціальний ефект. Таким чином, перманентно характерна для інновацій комерціалізація не виключає універсальності сфери їх застосування як у площині комерційної, так і некомерційної діяльності.

4) Функціональне призначення спрямоване на істотне поліпшення структури та якості виробництва і (або) соціальної сфери. Таким чином, функціональність призначення та сфери застосування інновацій є універсальною. Вона не обмежується якимось сферами діяльності, не обмежується вимогами щодо комерційної чи некомерційної діяльності, в межах якої вони застосовуються.

Безумовно, що означені ознаки мають економіко-правовий зміст. Лише на підґрунті економіко-правового підходу можливим є максимально рельєфно визначити те, яким саме чином інновації впливають на цивільно-правовий договір як регулятор інноваційних відносин.

Розкриті вище характеристики інновацій, здійснені на основі аналізу норм чинного законодавства, дозволяють зробити висно-

вок про те, що це є поняття родове, збірне, інтегроване. І вести мову про вичерпний перелік об'єктів, які можемо ідентифікувати як інновації неможливо в силу об'єктивних обставин.

Інновації як об'єкти права інтелектуальної власності. Переведення досліджуваного поняття у правову площину, враховуючи іманентно характерну для нього новизну, заводить нас у сферу права інтелектуальної власності. Безумовно, що із правової позиції інновація є об'єктом права інтелектуальної власності. Базові підходи до регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності абсолютно гармонійно проектуються на інноваційні відносини та на застосування до них цивільного договору як універсального їх регулятора. В першу чергу, ідеться про те, що весь можливий дискреційний спектр юридичний дій щодо об'єктів прав інтелектуальної власності базується на диспозитивному методі регулювання, заснованому на юридичній рівності, вільності волевиявлення та майновій самостійності. Однак, попри те, що у сфері права інтелектуальної власності превалює цивілістична природа, вона не позбавлена і впливу публічно-правового інструментарію, на кшталт, адміністративного, який застосовується у аспекті оформлення прав на такі об'єкти. Має місце, по суті, та ж комплексна правова природа, у поєднанні із пріоритетом приватноправової, яка характерна і для інноваційних відносин.

Розгляд інновацій у правовій площині в якості об'єктів права інтелектуальної власності визначає потребу додаткового звернення уваги на те, що Закон України «Про інноваційну діяльність» включає до інновацій і саму технологію нову чи удосконалену і ту продукцію, яка виробляється внаслідок її застосування. Такий підхід починає набувати ознак дискусійності, враховуючи установлені в ЦК України (ст. 419) та Законі України «Про авторське право і суміжні права» (ст. 12). Згідно із ст. 419 ЦК України, маємо, на думку О.П. Орлюк, саме такий законодавчий принцип: розмежування права інтелектуальної власності — це одна категорія, а право власності на матеріальний об'єкт (виріб), в якому втілений твір, винахід, корисна модель тощо — це зовсім інша категорія. Відповідно, суб'єкти права інтелектуальної власності — це одна категорія, а власники речей — це інша категорія

суб'єктів права [8, с. 66]. У такому розрізі розуміння сутності права інтелектуальної власності, видається, що новизною і, відповідно, якостями інновацій в якості об'єктів права інтелектуальної власності, володіють саме технології, вказані в Законі України «Про інноваційну діяльність», а не продукція, яка вироблена в силу їх застосування і тому має нові якості. Попри це, і одне і друге включене законодавцем у цьому спеціальному Законі до поняття інновацій. Таким чином, вважаємо, що трактування інновацій у правовій площині як об'єктів права інтелектуальної власності визначає неможливість включення на рівних до інновацій і технологій, які володіють характеристиками новизни і товарів та послуг, вироблених внаслідок їх застосування. Саме тому поняття інновацій у спеціальному Законі вимагає ґрунтовного перегляду. Зокрема, на основі проаналізованих положень, можливим є запропонувати таке визначення інновацій: Нові/удосконалені технології, які включають організаційно-технічні рішення щодо способів виробничих процесів, їх послідовності, застосування нових знань, які поліпшують структуру та якість виробництва та/або соціальної сфери.

Враховуючи масштабність змістового наповнення поняття об'єкта права інтелектуальної власності, виникає питання відповідності між собою цього терміну і терміну «інновація». І, виходячи із проведеного нами термінологічного аналізу останнього поняття, можемо дійти до цілком обґрунтованого висновку про те, що інновації є характерними не для усіх сфер, які входять до права інтелектуальної власності. Одразу поза межами залишається сфера літератури та мистецтва, яка охоплюється авторським правом. Для інновацій є характерною сфера промислового виробництва, і відповідний якісний вплив інноваційних технологій на неї. Інновації заводять нас до сфери технологічного прогресу, який, станом на сьогодні пронизує кожен сферу суспільного життя. Саме він визначає усі основні тренди у сфері правового регулювання суспільних відносин. І, звичайно, що поняття технологічного прогресу та інтелектуальної діяльності є відмінними між собою за змістом. Оскільки технологічний прогрес охоплює собою лише сферу науково-технічну, а інтелектуальна діяльність

включає окрім цієї ще й літературно-мистецьку, а також інші можливі сфери соціального життя.

Окрім того, існують обґрунтовані підстави виключити із поняття інновацій групу так званих засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту. Функціональне призначення такої групи об'єктів права інтелектуальної власності – дозволити учасниками суспільних відносин відрізнити одного суб'єкта підприємницької діяльності від іншого або ж відрізнити продукцію вказаних суб'єктів підприємницької діяльності. В даному випадку має місце прив'язка таких об'єктів до суб'єкта правовідносин і, відсутність впливу на безпосередньо технологічний процес виробництва продукції чи на зміну її якісних властивостей.

Відповідно, коли вести мову про інновації у площині трактування їх як об'єктів права інтелектуальної власності, ми опиняємося в межах так званої промислової власності – патентного права. Як доречно зазначає О.В. Кохановська, специфікою об'єктів права промислової власності є те, що такі результати інтелектуальної творчої діяльності повинні характеризуватись оригінальністю, тобто не повторювати уже існуючі досягнення у сфері науки та техніки. Рівень такої новизни установлений законом і набувають відповідного статусу такі об'єкти лише після відповідної науково-технічної експертизи, які іменуються у відповідних нормативних актах кваліфікацією [9, с. 805]. При чому, учена у працях влучно підкреслює таку необхідну якість такого роду об'єктів – як об'єктивованість форми, саме завдяки якій ці об'єкти можуть бути відокремлені від особи творця і, відповідно, зможуть бути відтворені у процесі виробництва чи іншої соціальної діяльності іншими учасниками правовідносин.

Висновки. Технологізація та диджиталізація суспільних відносин у всіх сферах виходить на первинний щабель важливості інновацій як об'єктів цих правовідносин. Вказані фактори визначають невичерпність переліку об'єктів, які можуть визнаватися в якості інновацій і свідчать про подальшу перспективу плюралістичних підходів щодо об'єктів правовідносин загалом.

Можна зробити висновок про невичерпність таких об'єктів та включення конкретних із них до інновацій в силу оцінки кожного

конкретного випадку створення чогось нового чи удосконалення чогось у виробничій чи соціальній сфері. Попри сприйняття невичерпності переліку інновацій у законодавстві, критично варто оцінити включення до їх складу тієї продукції і послуг, які виробляються в силу застосування інновацій. Видається, що інновація має мати технологічний характер, а не проявлятися у товарах та послугах, які виробляються за допомогою певних технологічних новацій. Продукція може бути одним із проявів інновацій, якщо вона безпосередньо володіє якимось новими або ж удосконаленими якостями. Таким чином, законодавче визначення інновацій вимагає суттєвого перегляду з приводу тих понять, які використовуються для їх означення. Такий висновок знаходиться у руслі цивілістичної концепції розмежування права інтелектуальної власності та права власності на матеріальний об'єкт (виріб).

На основі аналізу спеціального законодавства зроблено висновок про те, що ознаки інновацій, які передбачені у ньому, мають економічний, а не правовий характер. Однак, окремі із них, такі як новизна та практичне придатність для поліпшення виробничої, економічної чи соціальної сфери, дозволяють нам вірно обрати правову площину, до якої слід звертатися у пошуках правових характеристик інновацій – право інтелектуальної власності.

Інновації із позиції правової є інтегрованим комплексним правовим поняттям, яке, зазвичай, включає в себе кілька об'єктів права інтелектуальної власності. Поміж об'єктів права інтелектуальної власності, до інновацій входять, передусім, об'єкти права промислової власності, однак останніми інновації не обмежуються, що ще раз свідчить про їх інтегровану правову природу. Інновації мають в своїх основі об'єкти права інтелектуальної власності, однак є відмінними від них за своїм моментом набуття ознак охороноздатності. Якщо об'єкти права інтелектуальної власності набувають цих ознак в силу отримання підтверджуючих документів чи інших визначених у законі підстав, то інновації набувають статусу таких в силу підтвердження фактору їх прикладного впровадження у виробництво. Останнє ж підтверджується конструюванням, пробними партіями чи експериментальними зразками. Тому порядок набуття об'єктом статусу інновації є дифе-

ренційованим від набуття статусу об'єкта права інтелектуальної власності.

1. Иоффе О. С. *Правоотношение по советскому гражданскому праву*. Л., 1949. С. 82-88.
2. Ходико Ю. Співвідношення об'єкта цивільних правовідносин (прав) та об'єкта цивільно-правового договору. *Юридична Україна*. №3.2009. С. 52-57.
3. Халфина Р. О. *Общее учение о правоотношении*. М. : Юрид. лит. 1974. 340 с.
4. Братусь С. Н. *Предмет и система советского гражданского права*. М.: Госюриздат, 1963. 198 с.
5. Генкин Д. М. *Основы советского социалистического гражданского права : лекции*. М., 1956. 346 с.
6. *Общая теория права [Текст] : учебник. 2-е изд., перераб. и доп.* М. : Проспект, 2009. 576 с.
7. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. *Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія*. К.: КНЕУ, 2003. 394 с.
8. *Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького*. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с. С. 66.
9. Кохановська О.В. *Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Цивільне право України. Загальна частина: підручник. За заг. ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. 3-тє вид. перероб і допов.* К.: Юрінком Інтер, 2010. С. 804-807.

Стасів А.П. Інновації як об'єкт цивільно-правових відносин

У цій статті досліджуються інновації як об'єкти цивільних правовідносин і вплив їх на договір як форму регулювання цих відносин. Аналіз наукових концепцій щодо об'єктів правовідносин став основою для висновку про пріоритет плюралістичних підходів щодо об'єктів правовідносин загалом. Щодо інновацій у статті аргументується невичерпний їх перелік.

Автор доводить, що інновація має мати технологічний характер. Тому товари і послуги, які виробляються за допомогою технологічних новацій, не можуть бути інноваціями. Продукція може бути інновацією, якщо вона володіє новими або ж удосконаленими якостями.

На основі аналізу спеціального законодавства зроблено висновок про те, що ознаки інновацій, які передбачені у ньому, мають економічний, а не правовий характер. Однак, окремі із них, такі як новизна та практичне придатність для поліпшення виробничої, економічної чи соціальної сфери, є базою для формування правових характеристик інновацій.

З погляду права інновації є інтегрованим комплексним правовим поняттям, яке включає в себе кілька об'єктів права інтелектуальної власності. Обґрунтовано, що до інновацій входять, передусім, об'єкти права промислової власності, однак не лише вони. Інновації мають в своїй основі об'єкти права інтелектуальної власності, однак є відмінними від них моментом набуття ознак охороноздатності. Об'єкти права інтелектуальної власності набувають цих ознак на підставі отримання підтверджуючих документів чи інших визначених у законі підстав, а інновації набувають спеціального статусу в силу підтвердження фактору їх прикладного впровадження у виробництво.

Ключові слова: інновації, об'єкт правовідносин, об'єкт права інтелектуальної власності, технологія.

Stasiv A.P. Innovation as an object of civil relationships

This article explores innovations as objects of civil legal relations and their impact on the contract. The contract is a universal form of regulation of these relations. The analysis of scientific concepts on the objects of legal relations became the basis for the conclusion about the priority of pluralistic approaches to the objects of legal relations in general. Regarding innovation, the article argues for an inexhaustible list of them.

The author argues that innovation must be technological in nature. Therefore, goods and services produced by technological innovations cannot be innovations. Products can be innovations if they have new or improved qualities.

On the basis of the analysis of special legislation, it is concluded that the characteristics of innovations stipulated therein are of an economic rather than legal nature. However, some of them, such as novelty and practical suitability for improving the industrial, economic or social sphere, are the basis for the formation of legal characteristics of innovations.

From the point of law view, innovation is a complex integrated legal concept, which includes several objects of intellectual property rights. It is substantiated that innovations include, first of all, objects of industrial property rights, but not only them. Innovations consist from the objects of intellectual property rights, but differ from them in the moment of their creation. Objects of intellectual property rights acquire these attributes on the basis of receipt of supporting documents or other grounds established by law, while innovations acquire a special status by virtue of confirmation of the fact of their practical introduction into production.

Key words: innovation, object of legal relations, object of intellectual property, technology.